

Posthistoria

från

GULLSPÅNGS KOMMUN

Erik Lindgren

Hova

Regeringen bemyndigade i mars 1860 poststyrelsen att inrätta poststationer på landsbygden som "speditions-kontor" åt postkontoren. De sistnämnda fanns då i huvudsak i städerna och uppgick för hela landet bara till 175 stycken, av vilka 48 var av lägsta klassen och kallades postexpeditioner. Det ordet skall inte förväxlas med postexpeditioner av det slag som började inrättas 1920. För att undvika förväxling kallar jag i allmänhet i mina skrifter 1800-talets postexpeditioner för postkontor, den benämning de fick från och med 1882.

Nya poststationer mottogs inte bara med entusiasm. Vissa postmästare satte sig på tvären därför att de befarade att deras sportler skulle minska. Postkunder i nya poststationers närhet fann också att deras porton fördrades. Förmånen med lokalporto till det närmast belägna postkontoret försvann nämligen, om korrespondenterna fick tillgång till en fast postanstalt på närmare håll.

Antalet ansökningar om att få poststationer var lågt under den första tiden efter 1860 års regeringsbeslut. De förefaller till en början ha blivit genomgående positivt mottagna. Sålunda inrättades poststationen Nya Lerdala den 1 maj 1861 trots att länsstyrelsen i sitt yttrande över framställningen inte ville dölja sin åsikt att orten *"jämförelsevis torde vara i mindre behov av dylik station än andra delar av länet"*.

I den mån tidningarna inte spred nyheten om att poststationer kunde inrättas blev detta känt genom länsstyrelsernas allmänna kungörelser. Dessa åberopades ofta i de första ansökningarna. Det var en hela bygdens angelägenhet och framställningarna föregicks ofta av sockenstämmor. En sådan hölls med Hova och Fagerlids socknar och en med Udenäs socken på senhösten 1860. De resulterade i att Hova och Karlslund fanns med bland de tolv första poststationer som inrättades i landet den 15 februari 1861. I Hova hade funnits ett postkontor från omkring 1645 fram till och med september 1833.

Åtskilliga anmälde sitt intresse för att bli föreståndare vid de nya poststationerna. Även tillsättningen av dessa var en hela socknens angelägenhet. En ny allmän sockenstämma hölls sålunda med Hova och Fagerlids socknar den 9 december 1860, varvid fyra kandidater anmälde, nämligen "apotekare Köhn, som har sitt apotek alldeles invid postvägen i Hova by emellan Bodarne och Mariestad, handelsman Sylvén, som har sitt hus och sin handelsbod mitt emot apoteket och lika nära nämnde väg, hr O Lundqvist, som bor i länsmansbostället Vester Hova nära intill samma väg och orgelnisten Österlund, boende i Klockaregd, Hova, likaledes nära intill samma väg".

Protokollet visar att sockenmännen för sin del ansåg sig belåtna med vilken som helst av de sökande. De kunde likaså acceptera vilken plats som helst utav de fyra möjliga. Men landshövdingen fick ett brev som var undertecknat av tio personer i Hova, vilka hade sin egen uppfattning om valet av poststationsföreståndare. Alla kandidaterna ansågs visserligen lämpliga, men petitionärerna förordade Otto Lundqvist. Han fick samma vitsord som medsökandena men dessa uppgavs "inneha genom sina nu ägande tjänster och rörelser sin fullkomliga bärgning utom tillökningen av postföreståndarelönen, men så är ej förhållandet med Lundqvist som endast åtnjuter en ringare skrivarelönen, varför postföreståndarelönen för honom vore en icke obetydlig tillökning till hans ringa inkomster".

Här finner vi ett utslag av socialt tänkande, efter vilket också poststyrelsen rättade sig. Otto Lundqvist blev den förste poststationsföreståndaren i Hova och detta trots att länsstyrelsen förordade apotekare Köhn, "helst han under loppet av flera föregående år därstädes välvilligt gått allmänheten tillhanda med brevbefordring".

Zenobia Rosenqvist blev ny föreståndare för poststationen i Hova och fick enligt poststyrelsens beslut den 9 juni 1873 600 kr i årsarvode, varav 200 kr avsåg ersättning för nattjänstgöring. Hon var född 1822 och kan räknas till skaran av långlivade kvinnor i Postens tjänst. Hon höll ut till 85 års ålder och den 24 oktober 1907 tog folkskolläraren Emil Löfstrand över poststationen. När järnvägsdelen Mariestad - Gårdsjö höll på att färdigställas, skrev kontraktsprosten Ernst Lexell

och provinsialläkaren Emil Hellsing ett brev till poststyrelsen i augusti 1909, ett brev som också undertecknades av en lång rad företrädare för Hova.

De kände väl till postverkets planer och påtalade att då "det kan bliva ifrågasatt att Hova poststation skall flyttas till trafikstationen, få vi undertecknade trafikanter inom Hova postområde värdsamt anhålla, att poststationen bibehålles på sin nuvarande plats med skolläraren E.Löfstrand såsom föreståndare, framhållande vi som skäl härför, att de flesta posttrafikanterna i Hova by hava kortare väg till nuvarande poststationen, samt att de i norra och östra delarna av Hova postområde boende trafikanterna - vilka med sin stora korrespondens tillföra postanstalten den största inkomsten - få omkring 1 km längre väg till poststationen än de nu hava".

Till detta tog postverket hänsyn och Löfstrand fick fortsätta som föreståndare. För transporter mellan järnvägsstationen och poststationen fick Löfstrand ett tilläggsanslag på 15 kr i månaden, när järnvägen öppnades för allmän trafik från och med 1910 års ingång.

I tidtabellen för järnvägsposter markerades det faktum att lantpoststationen fanns kvar med beteckningen (ej f.) efter stationsnamnet för Hova. Därmed fick postfolk som läste tidtabellen (bl a för dirigering av post) klart för sig att poststationen inte låg i järnvägsstationen.

Löfstrand blev kvar länge och sade inte upp sitt avtal förrän vid 80 års ålder. Den 1 april 1941 tog Gunnar Oskar Söderholm över poststationen, som den 1 mars 1947 höjdes till postexpedition. Söderholm fick titeln stationsmästare, vilken följde hans efterträdare Rune Bergström. Denne fick uppleva 1970-talets stora omorganisation, då postexpeditionen började benämnas postkontor. Med titeln postmästare har hans efterträdare fått överta ansvaret för service till drygt 1300 hushåll med postadress Hova.

Förekomsten av strålstämpelavtryck HOFVA kan synas förbryllande. Strålstämplarna användes under ca åtta år på 1860-talet vid förenade post- och järnvägsstationer. Det må vara en uppgift för stämpelsamlare filatelister att reda ut denna lilla gåta.

Som nämndes inledningsvis fanns tidigt ett förvaltningspostkontor i Hova. Redan innan namnet dyker upp i 1668 års brevtaxa fanns det någon där som "beställde postväsendet". Troligen var det en postbonde. Det finns belagt att en och samme man var gästgivare, länsman och postman till januari 1652, nämligen Herman Olofsson. Efter hans död fick hans änka Elin Hansdotter rätt att behålla denna syssla. På grund av ålderdom ansökte hon om att den skulle överföras på hennes måg Anders Svensson 1658. Han lär ha innehaft den till och med 1668, varefter "postmästarlängden" i Hova har kunnat dokumenteras med Asmund Henningsson (1669-1681), Lars Biorsson Hulting (1681-1700), Anders Persson Hof (1700-1716), Gunnar Lendahl 1717-1718), Johan Andersson Hof (1718-1764), Mathias Billwall (1764-1794), Johan Jungström (1794-1797), Anders Wetterberg (1797-1818) och Carl Georg Ekmark (1818-1833). Den sistnämnde är ett exempel på hur Karl XIV Johans idé om att ge pensionerade militärer postkontor "i förläning" slog igenom. Han var född i Tammerfors och hade blivit sergeant i Adlercreutska regementet 1804 samt underlöjtnant i armén 1813. Han fick uppleva postkontorets indragning med september månads utgång 1833, varvid han hugnades med bibehållen lön, "100 Rdr med därunder inbegripna 9 tunnor spannmål". Den förmånen torde ha upphört i februari 1841, då han formellt beviljades avsked. Under en del av 1835 hade han deltagit praktiskt i postarbetet genom att tjänstgöra som postmästare i Hjo.

Orsaken till att förvaltningspostkontoret i Hova drogs in den 1 oktober 1833 uppges ha varit den ringa uppbörden (bara 289 Rdr under 1832) samt närheten till postkontoren Ramundeboda, 2 1/4 mil och Mariestad, 2 7/8 mil.

Gullspång (Amnehärads socken)

Bruksförvaltaren C A Friberg utsågs till föreståndare för den poststation som till följd av kronobrevbäringens upphörande inrättades i Gullspång den 1 januari 1875. Hans årsarvode blev 200 kr, liksom för de flesta av de åtta nya poststationsföreståndarna inom Norra Vadsbo fögderi. När Nora-Karlskoga järnväg utsträcktes till Otterbäcken den 1 november 1876, drogs lantpoststationen in. Friberg fick lämna över vissa inventarier, däribland datumstämpel och sigill, till stationsinspektör Carl Olof Carlsson, som blev ansvarig för posten inte bara i Gullspång utan även i Otterbäcken. Utan att namnen syns i Postens handlingar var det biträden som under stinsarnas ansvar fullgjorde själva postsysslan. Men Gullspång hör till de mera ovanliga fallen, såtillvida att ansvaret för två poststationer samtidigt vilade på en och samme man.

Frans Oskar Pettersson efterträdde Carlsson den 1 oktober 1898, följd 1904 av Gustaf Emil Kock. Denne efterträddes i augusti 1918 av Johan Alfred Petersson, som varit poststationsföreståndare i Snöbergshyttan 1888-1896. Efter Peterssons död i februari 1922 vilade ansvaret för postgöromålen på postbiträdet Ebba Sofia Wilhelmsson till oktober 1923, då Eva Johansson tog över. Hon hade varit föreståndare i Väse 1917 och i Molkom 1918-1923. Med namnet Larm efter giftermål var hon i tjänst till och med september 1957, då hon på sitt 70:e levnadsår avgick med ålderdomsunderstöd. Det var den form av hjälp som fanns för avtalsanställd personal i statlig tjänst, innan något ordnat pensionssystem kommit till.

I samband med fru Larms avgång organiserades poststationen om till en s k postexpedition. Föreståndarna för detta mellanting mellan postkontor och poststationer hade titeln stationsmästare. Sven Allan Verner Andersson tjänstgjorde som sådan. Titeln ändrades i takt med nya omorganisationer och postexpeditionen blev "lokalpostkontor" 1977 för att kallas blott postkontor från och med

1986. Med titeln postmästare fick Anderssons efterträdare ta över ansvaret för service till omkring 1800 hushåll.

Skagern (Södra Råda socken)

Till de poststationer som inrättades i samband med att ansvaret för kronobevbäringen överfördes på postverket hör den i Skagern. Den öppnades den 1 januari 1875 då organisten H Johansson antogs till föreståndare med 150 kr i årsarvode. Efter 22 månader drogs poststationen in som en följd av att trafiken på Nora-Karlskoga järnväg kunde utsträckas till Otterbäcken den 1 november 1876. Genast märktes saknaden. Representanter för Råda annexsocken, bland dem komminister Wåhlén, skrev den 25 november 1876 bl a följande till poststyrelsen:

"Hela församlingen är mycket ledsen över att Skagerns poststation blev indragen, ty emellan Råda kyrka och den nu närmaste station Gullspång, som ligger i Skaraborgs län, är en mil och de flesta hemmanen i socknen hava en och en halv mil dit. I synnerhet blir detta svårt för kronofjärdingsmännen om de skola bliva ålagda att på 1 1/2 mils avstånd i ett annat län hämta sina order".

Brevskrivarna pekade också på att de olika församlingarna borde behandlas lika och framhöll, att andra socknar i närheten hade egna poststationer: *"Vår närmaste grannsocken Wisnum kan få hava tre och endast vi i detta fall äro vanlottade, ändock vi äro i stort behov av bättre kommunikation både för brev och tidningar".*

Utan att ens låta postinspektören i Göteborg eller den för Skagern då överordnade postmästaren i Degerfors uttala sig, beslöt poststyrelsen vid föredragning den 13 december 1876 att lämna ärendet utan åtgärd.

En viss förbättring inträdde i och med att lantbrevbäring infördes 1879, till en början med två och från 1893 med tre veckoturer. I flera omgångar skrev sockenborna till poststyrelsen och bad att få mera regelbunden postgång från Gullspång. Inte ens tre veckoturer var tillräckligt utan man ville dessutom ha en poststation och posten befordrad med häst och vagn i stället för med gångbud.

De önskemålen konkretiserades vid en extra kommunalstämma med med Södra Råda socken i skolhuset vid kyrkan den 7 februari 1898. Stämmans ordförande S Johansson fick i uppdrag att sända en ansökan till poststyrelsen, något som han gjorde i ett brev den 18 februari. Till ansökan bifogades en särskild skrivelse från handelsagenten K Hjelman. Denne framhöll att önskemålen innebar *"återgång till vad det fordom varit före Nora-Karlskoga järnvägs trafikerande. Sedan Nora-Karlskoga järnväg skulle föra posten, blevo vi alldeles vanlottade, då såväl körpost som poststation indrogs och vi blevo hänvisade till Gullspång".*

Hjelman föreslog att den önskade poststationen skulle få namnet Ruhda, något som föranledde handläggaren vid poststyrelsen att göra följande marginalanteckning: *"Olämpligt emedan förut finnes pstn med benämning Ruda".*

Vid den efterföljande remissbehandlingen avstyrkte poststationsföreståndare C O Carlsson i Gullspång bifall till framställningen. Postmästare Oskar Linders i Kristinehamn instämde i att en poststation inte behövdes men att lantbrevbäringen borde utsträckas till fyra turer i veckan, *"möjligen med begagnande av häst och åkdon 1 à 2 gånger".* Ärendet samordnades nu med en uppsägning från hemmansägaren Carl Pettersson i Vattenberg av det kontrakt han tecknat den 28 november 1893 om att fullgöra lantbrevbäring tre gånger i veckan mellan Gullspång och Södra Råda.

Postinspektionen i Göteborg föreslog i ett brev till poststyrelsen den 25 maj 1898, att avseende inte skulle fästas vid framställningen om en poststation, men att lantbrevbäring skulle ske med fyra veckoturer. Till denna hade Carl Svanqvist i Kärret anmält sitt intresse och han antogs. Poststyrelsen beslutade att den nya organisationen skulle tillämpas från den 1 juli 1898.

Men det räckte inte för sockenbornas behov och den 30 september 1899 skrev ett mycket stort antal personer under en petition till poststyrelsen. De påvisade bland annat att grannsocknarna Rudskoga och Nysund hade bättre postförhållanden. I den sistnämnda socknen hade förvaltningspostkontoret Åtorp funnits i jämnt 30 år och från och med 1868 omorganiserats till en poststation.

I Gullspång hade nu poststationsföreståndare Carlsson efterträtts av Frans Oskar Pettersson. Denne ansåg "att en poststation vid S.Råda kyrka är önskelig eller att för postföringen onsdagar och lördagar anordnas körpost". Komminister O A Groth lämnade påminnelser i ett fyra foliosidor långt brev den 25 oktober 1899 och kronolänsman Anders Lidström i Wisnums härad ansåg att poststationen borde inrättas men postföringen inskränkas till tre veckoturer. I detta instämde kronofogde Axel Hägg.

Trots avstyrkan från postmästare Oskar Linders hemställde nu postinspektör Adolf Malmgren i Göteborg hos poststyrelsen att en poststation skulle öppnas och att postföring skulle fullgöras med tre veckoturer. Poststyrelsen beslutade i enlighet därmed för tillämpning från och med maj 1900. Kontraktet om lantbrevbäring, vilket hade övertagits av hemmansägaren Carl Johna Hjelman, blev uppsagt och som postförare blev Carl Pettersson i Vattenberg återanställd. Till poststationsföreståndare utsågs folkskolläraren Johannes Almgren med 50 kr i årsarvode. Detta höjdes i juni 1903 till 100 kr och ett år senare till 250 kr. Handlanden Johan August Eriksson tog över poststationen den 1 juli 1907 och den fick med dennes efterträdare finnas kvar till och med april 1961.

Otterbäcken (Amnehärads socken)

Ändpunkten för Nora-Karlskoga järnvägs förlängning till Vänerbäcken. Där öppnades en förenad post- och järnvägsstation den 1 november 1876 med stinsen Carl Olof Carlsson som ansvarig också för posten i Gullspång. Han efterträddes den 1 oktober 1898 av Frans Oskar Pettersson. När denne avlidit i juni 1900, vikarierade Ivar Teodor Jacobsson tills Emil Allstrin tog över med 1901 års ingång. Denne stannade i tre decennier och följdes 1931 av Erik Grönlund, som i sin tur lämnade över i juli 1949 till Nils Erik Grönlund. Post och järnväg skildes den 1 juli 1962, men poststationen

fanns kvar i stationshuset. Den flyttades närmare centrum den 1 november 1974 och samhällets invånare fick då också förmånen av postutdelning. Gunnel Nordgren, som var anställd av Nora Bergslags Järnväg med avtal att sköta posten fick nu postverket som arbetsgivare. För Mariestads-Tidningen berättade hon att hon skulle sakna arbetskamraterna. De hade arbetat vägg i vägg och personalen på järnvägen hade ryckt in på posten när hon varit ledig. Gunnel fick uppleva den omorganisation tre år senare, som skapade termen lokalpostkontor. För detta blev hon chef med titeln postmästare enligt den nya terminologin.

Fagerlid (Hova socken)

Pastor K T Eriksson i Fagerlid skrev den 15 mars 1897 ett brev till postkontoret i Mariestad. Inledningsvis anfördes "som undertecknad m fl länge önskat att en poststation hade varit inom Fagerlids socken vill jag göra en ödmjuk förfrågan i denna sak. Först om det kan vara möjlighet att det kan beviljas Fagerlids socken en poststation; för det andra vart man skall vända sig med ansökan därom? En del av Fagerlids socken har nu i 9 års tid genom enskild persons beredvillighet haft en bra postgång från Hova, men som därför erlagts 12 kr 50 öre per år av enskilda medel är detta nog litet tryckande och då därtill denna postgång ansågs otillräcklig för avlägset boende i samhället har nu i trenne års tid ännu en enskild person bekostat postgång från Hova med lika stor utgift av 12 kr 50 öre per år, som utgör tillsammans för tvenne personer 25 kronor per år."

Därmed startades en utredning och postmästare Oskar Janson i Mariestad begärde utlåtanden från kommunalstämman och från kronolänsmannen. Stämman tillstyrkte vid sammanträde i sockenstugan den 31 mars 1897, medan kontakten med civilstatens tjänstemän ägde rum i form av ett samtal mellan Oskar Janson och kronofogde G W Höjer. Detta bekräftades senare genom ett brev från Höjer till postinspektören i Göteborg den 28 augusti 1897. Han gav däri till känna, "att då Fagerlids by är 5.5 kilometer avlägse från närmaste poststationen i Hova by,

och det område, varifrån postutväxling i Fagerlid skulle äga rum, hyser omkring 120 hushåll, däribland flera personer med allmän tjänst, jag anser, att poststation i Fagerlids by skulle vara nyttig och behövlig".

Statistiska uppgifter sörande från
Fagerlid och Gatorps i väskorna till
Hofors ankomna brev från den 8 t. o. m.
22 Juli 1897.

		namn	vanliga brev	vanliga svärd	summa	
1897 juli 8	Från Fagerlid	-	4	-	4	
"	" 20 "	Fr	2	-	2	
"	" 13 "	Fr	7	1	8	
"	" 15 "	Fr	1	-	1	
"	" 17 "	Fr	4	-	4	
"	" 20 "	Fr	4	1	5	
"	" 22 "	Fr	1	-	1	
"	" 8 "	Gatorps	4	-	4	
"	" 10 "	Fr	2	-	2	
"	" 13 "	Fr	1	8	10	
"	" 15 "	Fr	3	-	3	
"	" 17 "	Fr	1	-	1	
"	" 20 "	Fr	2	-	2	
"	" 22 "	Fr	1	-	1	
		summa	1	44	3	48

Poststationen i Hofors d. 29 juli 1897.

Därmed hade postinspektör Otto Schütz i Göteborg underlag för sin framställning till poststyrelsen den 20 september 1897. Den bifölls av poststyrelsen och den 1 december 1897 öppnades poststationen med handlanden Karl Teodor Eriksson som föreståndare. Kontraktet band honom att åtminstone till 1900 års slut fullgöra tjänsten med 40 kr i årsarvode. Då höjdes det till 120 kr.

Med tillkomsten av järnvägen mellan Mariestad och Gårdsjö drogs lantpoststationen i Fagerlid in och en förenad post- och järnvägsstation öppnades den 1 januari 1910. Eriksson fick lämna ifrån sig inventarierna till järnvägens stationsföreståndare Johan Adolf Östman.

Försök gjordes att förhindra flyttningen till järnvägsstationen. Ett antal församlingsbor skrev den 25 september 1909 till poststyrelsen och påpekade "det stora obehag, som den hör på orten boende allmänheten kommer att få genom flyttning av poststationen, i det att trafikstationen är så långt avlägsen från ortsbefolkningen. Vi kommer, om ej fullt, i samma belägenhet, som tiden före nuvarande poststations inrättande".

I ett brev den 1 december 1909 skrev poststationsföreståndare Eriksson själv till poststyrelsen och erbjöd sig att svara för såväl poststationens skötsel som transporter till och från postförande tåg mot ett arvode av 30 kr i månaden, om poststationen fick vara kvar på sin plats. Det hjälpte nu inte och med det nya årets ingång flyttades poststationen till järnvägen där Johan Adolf Östman tog över ansvaret.

Denne flyttade i juli 1913 till Lekberg och konduktören Frans Reinhold Ek blev ansvarig för posten i Fagerlid. Sedan han fått förflyttning till Österäng den 1 augusti 1924, vilade ansvaret för posten i Fagerlid på följande järnvägsanställd personal: Adolf Linus Friberg (1924-1930), K E H Palm (1931-1935), Lilly Martina Ingeborg Ek (1935-1937), Vera Irma Isabella Fransson (1937-1939), Edit Margareta Andersson (1939-1951) och Sven Rudolf Bengtsson (1951-1954). Poststationen drogs in med februari månads utgång 1954.

Bråta (Hova socken)

Kommunalstämman med Hova kommun i sockenstugan den 29 januari 1901 berörde frågan om att inrätta en poststation i Bråta by. Stämman beslöt tillstyrka denna postanstalts upprättande såsom varande för orten både behöfvlig och nyttig".

I ett brev den 28 februari 1901 framförde godsägare von Harten och handlanden Johan Bernhard Larsson önskemålen till poststyrelsen.

Postinspektionen i Göteborg tillstyrkte framställningen, varefter poststyrelsen beslöt att poststationen skulle inrättas den 1 december 1902 med handlanden Larsson som föreståndare. Hans årsarvode blev 40 kr.

Posten skulle transporteras till Bråta under perioderna 1 januari - 15 april och 1 - 31 december varje år med den redan befintliga postföringen mellan Hova och Gullspång samt under övrig tid av året med en gångpostförare tre gånger i veckan på de fem kilometerna mellan Hova och Gullspång.

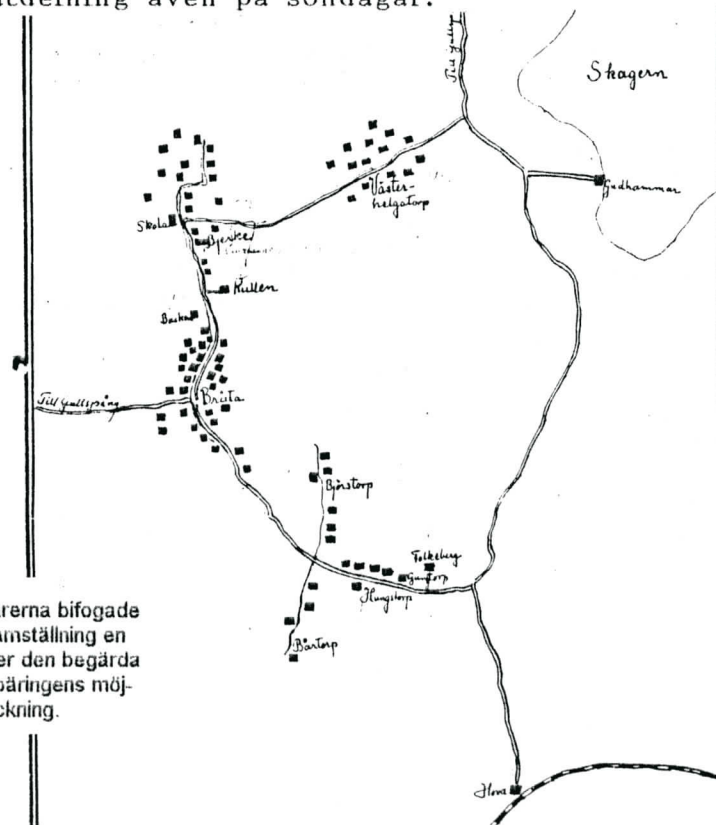
*Den folkskolläraren Gustaf
Fallenius i Bjärke är politisk per-
son och funt lämplig som för-
ståndare för poststationen "Bråta",
anses vi oss härmed kunna intyga
Hova den 25 maj 1905
Carl Larsson
Kommulärman*

*Arnst Larsson
Kontraktsperson*

På grund av klagomål mot Larssons skötsel av poststationen föreslog postinspektionen i Göteborg den 31 juli 1905 att Larsson skulle entledigas från befattningen och att poststationen med oförändrat namn skulle flyttas till folkskollärare Gustaf Reinhold Fallenius' bostad i Bjärke by (1,5 km från dess ursprungliga plats). Detta accepterade poststyrelsen och Fallenius blev därmed föreståndare. Han fick från och med april 1906 120 kr i årsarvode. Från och med november 1914 kunde han glädja sig åt en höjning till 180 kr.

Fallenius avgick den 30 september 1930 och efterträddes av hemmansägaren Karl Gottfrid Gustén med poststationen fortfarande belägen i Bjärke by.

I november 1933 skrev ett antal personer i Bråta, Bjärke och Kullen till postdirektionen i Göteborg och föreslog poststationens indragning i utbyte mot daglig postgång i stället för de tre dagar i veckan som postföringen då fullgjordes. De preciserade också den sträckning som den önskade lantbrevbäringen skulle ha med utdelning även på söndagar.

Petitionärerna bifogade till sin framställning en skiss över den begärda lantbrevbäringens möjliga sträckning.

Då ingenting hördes av, skickade Bertil Andersson i egenskap av ombud för petitionärerna ett brev till generaldirektör Anders Örne personligen den 22 april 1934. För att dryfta olika alternativ till lösning av postfrågan, framlagda av postdirektionen, hölls ett möte den 29 maj 1934. De olika alternativen fick vid omröstning röstetalen 14, 21 och 5, varför postdirektionen skrev till Hova sockens kommunalfullmäktige för vidare behandling av ärendet. Alternativ 2, som hade majoritet, innebar indragning av poststationen och lantbrevbäring på vardagar. Det tillstyrktes av postdirektionen. Poststyrelsen beslöt emellertid att låta poststationen bibehållas men att utsträcka lantbrevbäringen från tre till fyra turer i veckan.

Detta blev bara en övergångsanordning. Poststationen hörde ju inte till de bärkraftiga och redan den 1 november 1937 genomfördes den vardagliga lantbrevbäringen och poststationen drogs in.

Poststation begärs i Torsvids by

Handlanden O J Carlén tog i början av 1904 initiativ till en framställning om att en poststation skulle inrättas i Torsvids by. Alternativt önskade man utvidgning av lantbrevbäringen mellan Gullspång och Huddingsbacken från tre till fyra gånger i veckan.

Postinspektionen i Malmö ansåg i sin redovisning till poststyrelsen den 9 april 1904 *"att de postala anordningar, varom här är fråga, tills vidare böra anses fullt tillfyllest, och att sålunda icke för närvarande göres behov av vare sig poststation i Torsvids by eller utsträckt postförbindelse för nämnda by och närmast kringliggande bygd"*.

Det tedde sig lätt för poststyrelsen att vid föredragning den 19 april 1904 konstatera att ärendet ej borde "till vidare åtgärd föranleda".

Gårdsjö (Hova socken)

Vid västra stambanan hade trafikstationen Gårdsjö funnits utan att vara förenad med någon poststation. Efter framställning fick samhället postservice den 1 juli 1907 med stationsbefälet som ansvarigt. Från 1921 års ingång vilade ansvaret på Gustaf Robert Nitzén fram till november 1920. J F Kjellström tog över under ett par månader och därefter ansvarade F Palm (1921-1924) och S J T Lindholm (1924-1928).

Post och järnväg skildes åt den 1 juli 1928, då Sven Ivar Johansson blev poststationsföreståndare. Han avled redan den 30 november samma år, varefter Gunnar Oskar Söderholm tog över. Han fick uppleva att suffixet "station" ströks från poststationens namn från och med den 15 maj 1939 och poststationen hette därefter enbart Gårdsjö.

När Söderholm fick tjänsten i Hova den 1 april 1941, blev Sven Ivar Vallenros föreståndare i Gårdsjö. Han var redan verksam där och hade sedan 1930 bland annat svarat för posttransporter. Efter hans pensionering med maj månads ingång 1966 hölls föreståndarebefattningen vakant tills poststationen kunde ersättas med lantbrevbäring från och med december 1967.

Som komplement till lantbrevbäringen fanns ett postombud under tiden 1 december 1947 - 31 juli 1974. I dess datumstämpel hade graverats HOVA POSTOMB 1. Postombudet utnyttjades väl och ersattes den 1 augusti 1974 av ett postställe (med större befogenheter). Dess datumstämpel fick dubbla namn i gravyren, HOVA-GÅRDSJÖ. Postställena kan sägas ha varit en parentes i postverkets komplicerade terminologi. De kallades från och med 1986 för postkontor.

Så småningom avvecklades även det lilla postkontoret i Gårdsjö, nämligen den 1 augusti 1989. Ortsadressen hade sedan omorganisationen i december 1967 varit Hova och den postadressen blev bestående för gårdsjöborna.

Midskog

Under pågående världskrig hade Västergötland-Göteborgs järnväg låtit bygga bibanan från Torved norrut till Gullspång. Postverket hade som andra företag orsak att se över kostnader och det var inte alldeles självklart att en poststation skulle öppnas i varje ny järnvägsstation. Så mycket intressantare är det då att kunna konstatera att ansvariga i postledningen tänkte i sociala banor, något som kan utläsas ur ett brev den 30 september 1916 från postdirektionen i Göteborg till poststyrelsen:

"Med undantag beträffande den nordliga sträckan (Gullspång-Stenbrotorp) och den sydligaste sträckan (Torved-Råglanda) genomlöper järnvägen en folkfattig trakt. Den enda fullständiga mellanstationen vid Mosstorp, vilken enligt uppgift från Västergötland-Göteborgs järnväg kommer att benämnas Midskog, är, trots närheten till den punkt, där landsvägar från Hova, Torved och Gullspång sammanstöta, även belägen i ett glest bebyggt område.

Lyrestads, Hova och Amnehärads socknar gränsa här in till varandra. Enligt uppgift från vederbörande pastors-ämbeten beräknas 130 à 150 personer i ålder över 18 år komma att betjäna sig av en i Midskog inrättad poststation. Av dessa äro emellertid åtskilliga så ålderstigna eller obemedlade, att deras korrespondens är ringa eller ingen.

Befolkningen i ifrågavarande trakt hämtar och lämnas nu sin post genom egen försorg vid den cirka 6 km avlägset (vid Bjärke) belägna poststationen Bråta. På grund av det långa avståndet sker postutväxlingen endast två gånger i veckan, och turas de olika hushållen om att besörja den. Enligt uppgift av poststationsföreståndaren lär den från trakten härflytande uppbörden icke kunna beräknas högre än till 50 kr för år.

Emellertid hava representanter för befolkningen vid undersökningen muntligen enträget anhållit, att en poststation måtte inrättas vid den blivande järnvägsstationen i Midskog. Med hänsyn till traktens isolerade läge och

befolkningens nuvarande rätt tunga besvär med postutväxlingen finner jag behjärtansvärt, att dess önskan vinner avseende. Kostnaden därför blir så ringa att den icke synes böra utgöra hinder."

Det gjorde den inte heller och poststyrelsen beslutade att en förenad poststation skulle öppnas i Midskog redan från tågtrafikens start den 1 januari 1917. Adolf Linus Friberg blev ansvarig för både post och järnväg. När han flyttade till Fagerlid den 1 augusti 1924, tog John Ivar Berndtsson vid, men avtalet överfördes efter två veckor på Ester Berndtsson. Under depressionen i början av 1930-talet anmodade poststyrelsen postdirektörerna att uttala sig om "eventuell indragning eller utbyte av poststationer med årsuppbörd av högst 500 kr, för vilkas skötande utginge ersättning med belopp, som överstege uppbörden". Svaret från Göteborg visade att det fanns 16 poststationer av det avsedda slaget inom västra postdistriktet. I Midskog uppgick årskostnaden till 435 kr, medan uppbörden stannade vid 385 kr. Poststyrelsen meddelade emellertid i sitt beslut den 1 april 1933, att samtliga berörda 16 poststationer skulle behållas tills vidare. Drygt 16 år snare blev det ändå ändring i Midskog och poststationen ersattes den 1 oktober 1949 med postombud. Väskan dit expedierades av poststationen i Torved till och med den 27 maj 1961 och därefter av poststationen i Lyrestad. Detta medförde att postombudets datumstämpel, från början med gravyren TORVED POSTOMB 1, byttes ut mot en ny med gravyren LYRESTAD POSTOMB 1. Postombudet utnyttjades allt mindre, särskilt sedan lantbrevbärarens befogenheter utökats, och det kunde utan men för dem som hade anlitat det, avvecklas med april månads utgång 1962.

Stenbrotorp (Barrebacken) (Amnehärads socken)

Det blev ingen poststation i Stenbrotorp från järnvägens start, men utan att vara formellt förenad med järnvägen öppnades en sådan i stationshuset den 1 november 1918. Till föreståndare antogs fru Olivia Classon. Hon fick byta ut datumstämpeln den 15 maj 1928. Då ändrades poststationens namn till Barrebacken. När hon avled i april 1943 föreslog postmästaren i Mariestad att poststationen skulle förenas med järnvägsstationen. Mot detta hade Västergötland-Göteborgs Järnvägar intet att erinra och poststationen blev formellt förenad den 1 maj 1943. Platsvakten Anna Viktoria Lindén blev föreståndare. Trafikförhållanden gjorde att föreningen inte kunde bli så långvarig och den 1 augusti 1951 kunde poststationen åter betecknas som en "lantpoststation". Maria Svensson tog över den 1 augusti 1954, blott för en kortare period och den 15 november 1955 blev Ruth Hagström föreståndare. Hon fick uppleva poststationens indragning med oktober månads utgång 1974. Hennes postkunder började betjänas med lantbrevbäring. Själv fick hon anställning vid posten i Gullspång.

Skagersvik (Amnehärads socken)

En förenad post- och järnvägsstation öppnades i Skagersvik den 1 november 1918 med stationsföreståndaren Johan Hjalmar Svensson som ansvarig för posten. Han följdes i oktober 1912 av Gerda Elisabeth Svensson. När hon avgick den 27 september 1935, förordnades banarbetaren Gustaf Hilding Andersson som föreståndare. Med ett fortsatt avtal om förening med järnvägen inrymdes poststationen den 1 maj 1936 i en av järnvägen förhyrd lokal vid stora landsvägen. Karl Erik Holger Palm tog över ansvaret den 1 maj 1940 och därefter ansvarade järnvägsmännen Karl Valdemar Renihold Bergsten (1944-1947) och Erik Folke Lundin (1947-1949) för postservice.

Den 1 mars 1949 skildes posten från järnvägen och Vera Lilly Ingegärd Hallgren blev föreståndare under drygt ett år. Sven Allan Verner Andersson, som varit lantbrevbärare i tio år, blev föreståndare den 1 maj 1950, följd i december 1957 av Märta Alice Andersson. Enligt planerna skulle poststationen dras in 1974, men efter en formlig proteststorm beslöt postdirektionen i Göteborg att tills vidare behålla den. Från och med november 1978 byttes den ut mot ett postställe, vilket med ny terminologi kallades postkontor från och med 1986. Planerna på indragning fullföljdes senare och med maj månads utgång 1987 var sagan all för posten i Skagersvik. Korrespondenterna fick behålla ortsadressen, men postnumret ändrades från 540 75 till 547 03, d v s samma begynnelse-siffror som för Gullspång.

Här kan Du se i vilka häften Du finner posthistoria om orter i Skaraborgs län. Häftena kan rekvireras från Förlaget på post, Box 222, 351 05 VÄXJÖ. Några av orterna redovisas dessutom i boken "Humlegubbar". Har Du frågor, ring gärna 0470-19354.

Ort	Häfte nr	Ort	Häfte nr	Ort	Häfte nr	Ort	Häfte nr
Ardala	105	Grevbäck	32	Lovene	58	Särestad	63
Arentorp	62	Grolanda	140	Lugnås	164	Såtrafabriker	59
Axvall	132	Gråstorp	150	Lundby Stommen	64	Södra Fågelås	32
Baltak	168	Gudhem	66	Lunne	67	Sörby	140
Barrebacken	35	Gullspång	35		185	Tamstorp	150
Baskarp	167	Gustaf Adolf	167	Luttra	65		174
Bellefors	185	Gärdagården	168	Läckö	58	Tengene	150
Berg	67	Gökhem	140	Långjum	64	Tiarp	185
Binneberg	67	Gössäter	164	Malma	150	Tibro	32
Bjerklunda	132	Götene	60	Marum	105	Tidaholm	168
Bjurbäck	167	Göteve	140	Medelplana	60	Tidan	67
Björnegården	60	Habo	167	Mellby	58	Timmersdala	67
Björnsäter	60	Halfås	62	Midskog	35	Tolsjö	58
Blikstorp	122	Helås	62	Mofalla	121	Torbjörntorp	66
Brandstorp	167	Hjo	32	Moholm	13	Torsvid	35
Brismene	65	Humla	65	Mullsjö	167	Torved	35
Broddetorp	66	Håkantorps	123	Mölltorp	59	Tråvad	64
Bronås	155		150	Mösseberg	66	Trässberg	147
Bråta	35	Håle	63	Norra Härene	155	Tubbetorp	132
Bya	62	Håle-Tång	63	Norra Kedum	58	Tumleberg	174
Büreberg	150	Hångadala	168	Nossebro	62	Tun	63
	174	Häggunn	66	Nya Lerdala	67	Tådene	58
Börstig	65	Hållekis	60	Nyborg	66	Tång	63
Dala	66	Härjevad	137	Odensberg	140	Töreboda	13
Daretorp	168	Höckgården	150	Otterbäcken	35	Ulfängen	67
Dimboby	168		174	Otterstad	58	Ullervad	48
Dogsberg	185	Högstena	66	Rackeby	58	Ulvstorp	150
Ebbetorp	32		185	Ranten	66	Ulvåker	67
Edsvära	119	Hörnebo	32	Resville	145	Undenäs	59
Eggby	132	Ingelstorp	185	Råbäck	60	Utvångstorp	167
Ek	48	Isleryd	32	Rödån	167	Uvered	58
Ekbyvall	48	Istrum	132	Saleby	147	Valstad	168
Ekedalen	168	Jula	48	Salstad	123	Valtorp	66
Espås	66	Jungskola	119	Sandhem	167	Vara	62
	185	Jäla	140	Segerby	66	Varnhem	132
Essunga	62	Järpås	58	Siggarrud	35	Varola	121
	174	Karaby	63	Sjogersta	66	Vartofta	65
Faleqvarna	65	Karleby	65		185	Wassbacken	13
	185	Karlsborg	59	Sjuberga	63	Vedum	64
Falköping-		Karlslund	59	Skagersvik	35	Vester-	
Ranten	66	Kavläs	168	Skallmeja	105	Björnsäter	60
Flåkeberg	150	Kedum	62		132	Vilske-Kleva	140
Floby	140	Kinnarp	65	Skarpemo	167	Vilske Marka	140
Folkabo	168	Kinne-Malma	60	Skarstad	62	Vinköl	132
Forshem	164	Kinneved	65	Skultorp	32	Viste-Åskjum	149
Forsvik	59	Kleva	140	Slutarp	118		150
Frambo	150	Korsberga	122	Slättäng	167	Vistorp	65
	174	Kungaryd	32	Stenbrotorp	135	Vreten	66
Fridene	122	Kvänum	119	Stenstorp	66	Vånga(by)	119
Fridhem	150	Kymbo	168	Stora Bjurum	66	Väring	67
Friel	63	Kyrkebo	32	Stora Hov	64	Värsås	121
Främmostad	150	Källands		Stora Levene	150	Vättak	168
	174	Mellby	58	Stångesäter	67	Yllestad	65
Fröjered	168	Källandsö	58	Sunnersberg	58	Åsarp	118
Frösved	67	Källtorp	132	Suntak	168	Åse-Karaby	63
Furusjö	167	Kälvene	168	Svaneberg	164	Åskyrka	63
Fyrunga	119	Kättilstorp	65	Svanvik	59	Åslad	185
Fåglum	62	Larv	64	Svensbro	66	Åslätt	65
Gate	32	Leksberg	164	Sventorp(sby)	185	Åskehärr	164
Gerum	105	Lekåsa	62	Synnerby	105	Örslösa	58
	132	Lerdala	67		132	Österhäng	164
Granvik	59	Ljunghem	66	Såtenäs	63	Öttum	119
						Överby	13